

INTERNATIONAL
SOPHOS

Yıl/Year: 2020
Cilt/Vol: 3
Sayı/Num: 5
Güz/Autumn

ISophos: Uluslararası Bilişim, Teknoloji ve Felsefe Dergisi

ISophos: International Journal of Information,
Technology and Philosophy

ISSN: 2651-463X

ISophos: Bilişim, Teknoloji ve Felsefe Dergisi

Derginin Sahibi

Sophos Yayıncılık San. ve Tic. Ltd. Şti.

Editör

Şevki IŞIKLI / Marmara Üniversitesi

ISophos Yayın Kurulu

Şevki IŞIKLI / Marmara Üniversitesi

Özhan TINGÖY / Marmara Üniversitesi

Haldun NARMANLIOĞLU / Marmara Üniversitesi

Aysel DEMİR / Kırıkkale Üniversitesi

Sekreteryaya

Alaattin ASLAN / Marmara Üniversitesi

Mert KÜÇÜKVARDAR / Marmara Üniversitesi

Tashih / Düzelti

Duygu AYDEMİR / Elif AKÇAY

Web Sayfası Yöneticisi

Mahir Fatih Ünal / Marmara Üniversitesi

Kapak ve İç Tasarım

Abdulkadir Büyükbingöl / Marmara Üniversitesi

İletişim Adresi

Küçüksu Mah. Yalın Sok. No: 1-1A Üsküdar\İstanbul

iletisim@isophos.org

ISOPHOS DANIŞMA KURULU

Şeyki IŞIKLI
Marmara Üniversitesi

Özhan TINGÖY
Marmara Üniversitesi

Ahmet Zeki ÜNAL
Bursa Teknik Üniversitesi

Celal YEŞİLÇAYIR
Gümüşhane Üniversitesi

Aysel DEMİR
Kırıkkale Üniversitesi

Haldun NARMANLIOĞLU
Marmara Üniversitesi

Ali ÖZCAN
Gümüşhane Üniversitesi

Vedat ÇAKIR
Selçuk Üniversitesi

Ebru DEMİR
Milli Eğitim Bakanlığı

Sırrı DÜĞER
Yalova Üniversitesi

Naci İSPİR
Atatürk Üniversitesi

Mustafa Sami MENCET
Akdeniz Üniversitesi

Lala JABBAROVA
Bakü Devlet Üniversitesi

John NAISBITT
Megatrend Üniversitesi

Walter PFANNKUCHE
Kassel Üniversitesi

Yusuf YURDİGÜL
Kırgızistan – Türkiye Manas Üniversitesi

Recai AYDIN
Uluslararası Saraybosna Üniversitesi

Nikos PANAYOTOPOULOS
National and Kapodistrian University of Athens

5. SAYI HAKEMLERİ

Ahmet DAĞ
Uludağ Üniversitesi

Ali ÖZTÜRK
Alaattin Keykubat Üniversitesi

Bünyamin SARİKAYA
Muş Alparslan Üniversitesi

Erkan GÖKTAŞ
Selçuk Üniversitesi

Meral ERDİRENÇELEBİ
Necmeddin Erbakan Üniversitesi

Mert KÜÇÜKVARDAR
Marmara Üniversitesi

Özhan TINGÖY
Marmara Üniversitesi

Ramazan ÇELİK
Trakya Üniversitesi

Serkan BAYRAKÇI
Marmara Üniversitesi

Seval AKSOY KÜRÜ
Gebze Teknik Üniversitesi

Şevki IŞIKLI
Marmara Üniversitesi

İÇİNDEKİLER

Akademik Sahtekârlık ve İntihal Üzerine Bir Araştırma: Türkiye'deki Mevcut Durum

Sinem ŞENTÜRK 1-14

Doğal Yaşam Formundan Artırılmış Bedene Geçiş: Transhümanizm

Tuğçe İYİGÜNGÖR15-27

Toplum 5.0: Olanaklar ve Handikaplar

Abdulkadir BÜYÜKBİNGÖL & Şevki IŞIKLI29-47

Lisansüstü Öğrencilerin Dil Yetenekleri Üzerine Bir Çalışma

Elif AKÇAY49-60

Ekofeminizmin Gücü Adına: Malefiz

Duygu AYDEMİR & Merve ZORLU61-79

Gözetim Ve Sansür: Teknolojinin İnsan Hakları Üzerine Etkisi

Çeviren: Mehmet ÖZOĞUL81-106

EDİTÖRÜN NOTU

ISophos Dergisi 5. sayısında, geleceğe dair bakışlarımızı yoğunlaştırıp netleştireceğimiz bir dosya sunuyor. Bunu mevcut sinema, insan doğası, toplumsal yapı, insan hakları ve akademik çalışmalar üzerindeki **teknolojik etkiyi** göstererek yapıyor.

Sinem Şentürk, Türk akademisindeki etik ve hukuk ihlallerinin mevcut durumunu, örnekler üzerinden inceledi. Etik ihlallerin yoğunluğunu, gösterilen tepkinin azlığına ve yaptırımların zayıflığına bağladı. Anlaşılan o ki Türk akademisi, özgün eserler üretme ve dürüstlük konusunda isteksiz, belki de büyük oranda yeteneksiz. Lisans üstü eğitimin birinci kademesindeki Seminer Dersi yeterli olmadığından ikinci kademesinde verilmeye başlanan *Bilimsel Araştırma Teknikleri ve Yayın Etiği Dersinin* dijital beşeri bilimlerdeki genç araştırmacılara etik bilinç ve hukuki sorumluluk kazandırmasını bekleyebiliriz. Dijital telif hakları, intihal tespit programları, YÖK'te tezlerin erişime açık hale getirilmesi gibi gelişmelerin sonuçlarını görmek için henüz vakit var. Fakat etik tutumun çok boyutlu kültürel katmanlarla ilişkisinin analizleri önümüzdeki en önemli sorun. Türk Akademisinin kendine güvenmesi için başka iyileştirmelere ihtiyaç duyduğu çok açık.

Tuğçe İyigüngör, teknolojik tekillik sürecinin ve yapay zeka teknolojilerinin insanı dönüştürerek üst insana, belki bir "post human"a ulaştırma trendini analiz etti. Ona göre muazzam ve devrimci bir süreç yaratan teknolojik gelişmeler, insanın fiziksel ve zihinsel sınırlarının aşılmasına katkı yapıyor. Öyle anlaşılıyor ki her türlü beşeri potansiyelimiz artık teknolojik destekle maksimize edilebilecek. Bu da bizi **insanın aşılması** tartışmasının tam merkezine getirip bırakıyor. Gelecek, geçmişteki insanın, İnsan 1.0'ın geleceği olmaktan çıkabilir, sonraki insana, İnsan 2.0'a ait olabilir. İlk insanın tüm değerleri geride kalabilir. İnsanın biyolojik gelişiminde ilk kez bir gözlenebilir bir sıçramaya tanık olma ihtimali hepimizi heyecanlandırıyor. Öte yandan akademik çalışmaların yapay zeka ve biyonikleşme ile gelen **değer dönüşümü** üzerine de odaklanması gerekiyor.

Abdulkadir Büyükbingöl ve ben, teknolojik etkinin toplumsal yapı ve değişim üzerine etkilerine odaklanan çalışmamızda, Nesnelere İnterneti ve Toplum 4.0 durumunun Süper Akıllı Toplum ve Toplum 5.0 aşamasına geçiş için yeterli bir başlangıç olup olmadığını, ayrıca Toplum 5.0 nosyonunun bir Japon ütopyası olup olmadığını araştırdık. Eş zamanlı olarak ilerleyen ve kesinlikle bol miktarda yeni **sosyo-teknik olgu** üreten **teknolojikleşme**, **dijitalleşme** ve **küreselleşmenin** birlikte ele alındıklarında geleceğe bakışımızı fütüristik eğilimlerden arındırıp öngörü seviyesine çektiğini görüyoruz. Yer yüzündeki tüm coğrafyanın toplumsal devrimleri hep birlikte yaşamadığının farkındayız fakat durum bu kez farklı görünüyor: Bütün toplumlar gecikmeli de olsa bilişim devrimi sürecine katılıyorlar.

Elif Akçay, akademik metin yazma sürecindeki ana dil yeterliliğini, son kontrolleri yapıp danışmana teslim edilmiş bir dizi lisans üstü tez üzerinden tespit etmeye çalıştı. İlk okuldan mastır ve doktora seviyesine kadar her kademe Türk Dili eğitimi gören genç araştırmacıların, bilimsel metin yazarken ana dillerini doğru kullanamadıkları sonucuna ulaştı. Sosyal ve beşeri bilimlerde akademik çalışmalar yapmanın metin yazma ile zorunlu bağıntısı göz önüne alındığında imla, noktalama ve ifade sorunları yeterliliklerinin önemi daha belirgin hale geliyor. Akçay'ın çalışması, tüm eğitim süreçlerindeki ana dil eğitiminin hangi noktalarda gözden geçirilmesi gerektiğini, en son aşamadan hareketle göstermesi bakımından ayrıca önemli.

Duygu Aydemir'in ve Merve Zorlu'nun yaptığı cinsiyetçi analizde, Malefiz Filmi'nin Uyuyan Güzel Masalı'nı nasıl yapı söküme uğrattığını gösteriyor. Aydemir, Film'in geçmişten günümüze kadar zıt kutuplarda konumlandırılmış **büyücü kraliçe** ve **iyi kalpli prensesi** gibikadın karakterlerini dayanışma içinde sunmasını, geleneksel ataerkine karşı bir tür **kadınlar arası iş birliği çağrısı** olarak sunuyor. Ayrıca çoktandır üzerinde çalıştığı ekofeminizm ile ilişkisini, Film'deki kadın-doğa analogisi üzerinden kuruyor. Aydemir'in felsefeye yaptığı teorik katkı ise şu oluyor: Postmodernizm ve dijitalleşme sürecinde tüm geleneksel kategorilerin yapısı sökülmeyle devam etmektedir.

5. sayının Ekler bölümünde, **Mehmet Özoğul** tarafından Türkçeye çevrilen, insan hakları üzerindeki teknolojik etkiyi görünür hale getiren Avrupa Parlamentosu raporu var. Rapor, bazı bölümleri seçmeli olarak çevrildi. Önceki sayımızda yer alan internet ve insan hakları ilişkisi bu raporla biraz daha ISophos içinde görünür hale gelmiş durumda.

ISophos, hayata bilimsellik katar, bilimi hayata katar. İyi okumalar.

Doç. Dr. Şevki IŞIKLI